

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการใช้หมวกนิรภัยในประเทศไทย: ปัญหาและข้อเสนอแนะ
หน่วยกิต	12
ผู้เขียน	นางสาววณิชสุดา พัฒนไพโรจน์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รศ.ดร.ชัชชัย เหล่าศิริหงษ์ทอง
หลักสูตร	วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	วิศวกรรมขนส่ง
ภาควิชา	วิศวกรรมโยธา
คณะ	วิศวกรรมศาสตร์
พ.ศ.	2549

บทคัดย่อ

อุบัติเหตุรถจักรยานยนต์เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย เพราะส่งผลให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมากในแต่ละปี ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์สามารถช่วยลดความรุนแรงของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของตำรวจจราจรแสดงให้เห็นว่ามีผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์จำนวนมากที่ไม่สวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่ ดังนั้นการศึกษานี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาการใช้หมวกนิรภัยของไทยในปัจจุบัน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลพื้นฐานสำหรับการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ต่อไป การศึกษานี้เริ่มจาก การศึกษาแนวโน้มการใช้รถจักรยานยนต์และอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษามาตรฐานของหมวกนิรภัยของไทยเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาสถานการณ์การใช้และการจัดจำหน่ายหมวกนิรภัย กฎหมายและการบังคับใช้หมวกนิรภัย และศึกษาองค์กรตัวอย่างที่ส่งเสริมการใช้หมวกนิรภัย ผลจากการศึกษา พบว่า มีแนวโน้มอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์เพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยมีผู้ขับขี่ที่สวมหมวกนิรภัย คิดเป็นร้อยละ 50-90 แต่ผู้ซ้อนท้ายที่สวมหมวกนิรภัย คิดเป็นร้อยละ 0-50 มาตรฐานหมวกนิรภัยของไทยได้กำหนดขึ้นโดยใช้มาตรฐาน ISO/R 1511-1970 และ JIS T 8133-1982 เป็นแนวทาง ซึ่งในปัจจุบัน มาตรฐานทั้งสองฉบับได้ถูกปรับปรุงใหม่แล้ว สุดท้ายผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะไว้ 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการใช้รถจักรยานยนต์ (2) ด้านอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับรถจักรยานยนต์ (3) ด้านมาตรฐานของหมวกนิรภัย (4) ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัย (5) ด้านกฎหมายและการบังคับใช้หมวกนิรภัย และ (6) ด้านการส่งเสริมการใช้หมวกนิรภัยพื้นที่ชุมชน

คำสำคัญ : หมวกนิรภัย / การใช้ / ปัญหา / ข้อเสนอแนะ

Thesis Title	Study of Helmet Usage in Thailand: Problems and Recommendations
Thesis Credits	12
Candidate	Miss Walucksuda Patanapiroj
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Tawatchai Laosirihongthong
Program	Master of Engineering
Field of Study	Transportation Engineering
Department	Civil Engineering
Faculty	Engineering
B.E.	2549

Abstract

Presently, road accident situation in Thailand is a very extreme problem. They cause terrible property, economic, and social losses each year. As we know wearing helmet for motorcycle users is able to reduce the violence of road traffic accidents. However, the number of motorcycle users without helmet as indicated by the traffic police is still high. Therefore, this research has been undertaken in order to study the helmet usage and problems and to provide the primary data to the related organizations in order to solve the problem and to motivate planning. This study begins with reviewing the documentation and research information associated with the trend of motorcycle usage and related accidents. Helmet standards, situation of usage and distribution, and helmet wearing laws and enforcements including good examples of motivation in selected organizations are also reviewed. Results of this study show that motorcycle related accidents are still increasing. The motorcyclists use the helmet about 50-90 percent but the passenger use about 0-50 percent. The ISO/R 1511-1970 and JIS T 8133-1982 Standard are the model for Thai helmet standard setting. Both standards have been recently updated. Finally, this research provides the recommendations related to; helmet usage, the accident that related with the motorcycle, helmet standard, helmet wearing motivation, law and helmet enforcement, and helmet wearing motivation in the community.

Keywords : Motorcycle Helmet / Usage / Problems / Recommendations

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ธวัชชัย เหล่าศิริหงษ์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ และคำปรึกษาในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณ รศ.อดิศักดิ์ พงษ์พูลผลศักดิ์ ดร.นครินทร์ สัทธรรมนวงส์ และดร.กิตติ ทรัพย์ประสม ที่ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการวิจัย อีกทั้งกรุณาเป็นผู้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาและเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ Mr.Robert Klein ในฐานะ Regional Programme Director ประจำทวีปเอเชีย จาก Global Road Safety Partnership (GRSP) เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนทุนวิจัยภายใต้โครงการ “Motorcycle Helmet Study : Thailand”

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในทุกด้าน และขอขอบคุณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจราจรและขนส่ง (TDRC) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่ได้ให้ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัยของ TDRC ซึ่งได้แก่ นายจักรรัตน์ สุวรรณสาคร นางสาวดาริกามณี โอเว็น นางสาวนิภาพร โพธิ์ศรี และนายณัฐพงศ์ มกระชัช ที่ให้การสนับสนุนการทำวิจัยนี้ เป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอแสดงความรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา ครูและอาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทความรู้ รวมถึงขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคนที่ไม่ได้เอ่ยนามที่ช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือตลอดมา ประโยชน์อันใดที่เกิดขึ้นจากการวิจัยนี้ ย่อมเป็นผลมาจากความกรุณาของท่าน ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้